

Dokumentin sisältö

1 Esittelijät

2 null

3 Nykytilan kuvaus

4 Ehdotettu päätösesitys

5 Päätösvaihtoehtojen vaikutusten tarkastelua

6 Yhteenveto ja johtopäätökset päätösvaihtoehtojen vaikutusten tarkastelusta

7 Päätösvaihtoehtojen vertailu

8 Yhteenveto ja johtopäätökset päätösvaihtoehtojen vertailusta

9 Päätösesitys

10 Päätöksen seuranta- ja arviointisuunnitelma

11 Päätösesityksen hyväksyjät

1 Esittelijät

Varhaiskasvatusvastaava Sanna Klemetti

2

26.2.2024 Kunnanhallituksen käsittely. Voimaantulo 1.4.2024

3 Nykytilan kuvaus

Ristijärven kunnan varhaiskasvatuspalvelun tuottaa kunta itse kokonaisuudessaan. Päiväkoti on avoinna perheiden tarpeen mukaan ympäri vuoden, tarvittaessa vuoden jokaisena päivänä.

4 Ehdotettu päätösesitys

Ristijärven kunta ostaisi jatkossa vuorohoidon kokonaisuudessaan sekä heinäkuun kesäpäivystyksen Paltamon kunnalta. Hoitopaikka osoitettaisiin Kontiomäen päiväkotiin.

5 Päätösvaihtoehtojen vaikutusten tarkastelua

Vaihtoehto	Kuvaus
Palvelu jatkuisi entisellään myös tulevaisuudessa	Päiväkoti on avoinna arkipäivisin klo 7-17 kaikille varhaiskasvatuksen piirissä oleville lapsille. Lisäksi tarjoamme vuorohoito-oikeutetuille perheille varhaiskasvatusta huoltajien työperusteen vuoksi vuoden jokaisena päivänä.
Palvelurakenne uudistetaan	Oman kunnan päiväkoti olisi jatkossa auki vain arkipäivisin 6-17.30 välillä. Ilta, yö, viikonloppu- ja arkipyhähoito järjestettäisiin Kontiomäen päiväkodissa. Kunnan päiväkoti olisi suljettuna heinäkuun ja varahoitopaikka ostettaisiin Kontiomäen päiväkodista.

6 Yhteenveto ja johtopäätökset päätösvaihtoehtojen vaikutusten tarkastelusta

Mikäli palvelun tarjonta pidetään entisellään, ei muutoksia tule. Perheet jatkavat palvelun käyttämistä entiseen malliin.

Jos varhaiskasvatuksen vuorohoito- ja heinäkuun päivystyspalvelu ostetaan jatkossa Paltamosta, joutuvat perheet kuljettamaan lapset hoitoon 22km päähän naapurikunnan puolelle.

7 Päätoisvaihtoehtojen vertailu

Vaikutuskohde	Palvelu jatkuisi entisellään myös tulevaisuudessa	Palvelurakenne uudistetaan
Ihminen/Asukas		
Hyvinvointi, terveys ja terveyserot		
Lyhyt aikaväli	-1	1
Pitkä aikaväli	0	1
Kuvaus	Nykytilanteessa vuorohoitoa tarvitsevia perheitä on 4. Hoidettavia lapsia on useimmiten vuorohoidossa vain yksi lapsi viikonlopun aikana. Lapsi on yksin yhden aikuisen kanssa useita tunteja, häneltä puuttuu lapsikontaktit.	Lapsella on vuorohoidon aikana myös lapsikontakteja ja hän saa varhaiskasvatussuunnitelman mukaista ohjattua toimintaa ja leikkiä vuorohoidon aikana.
Liikkuminen ja liikunta		
Lyhyt aikaväli	0	1
Pitkä aikaväli	0	1
Kuvaus	Lapsi voi olla yksin aikuisen kanssa koko vuorohoito jakson ajan. Ohjattua liikuntaa voi toteuttaa myös vuorohoidossa. Luontainen lasten keskinäinen yhdessä liikkuminen jää pois jos vuorossa vain yksi lapsi.	Vuorohoitotilanteessa, jossa on useampia lapsia yhtä aikaa hoidettavana syntyy luontevammin lasten yhteistä leikkiä ja liikuntaa sisä- ja ulkotiloissa.

<p>Osallisuus, yhteisöllisyys ja vaikuttamismahdollisuudet</p> <p>Lyhyt aikaväli</p> <p>Pitkä aikaväli</p> <p>Kuvaus</p>	<p>-1</p> <p>0</p> <p>Kommunikointi tutun varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa on helppoa</p>	<p>0</p> <p>1</p> <p>Pitkällä aikavälillä perheet ja lapset pääsevät osalliseksi useammista kasvuympäristöistä ja tutustuvat uusiin ihmisiin ja tapoihin toimia.</p>
<p>Turvallisuus</p> <p>Lyhyt aikaväli</p> <p>Pitkä aikaväli</p> <p>Kuvaus</p>	<p>0</p> <p>0</p> <p>Lapsi tai lapset ovat yhden henkilön kanssa vuorohoidon ajan turvallisesti päiväkodilla. Haasteena esim. työntekijän vessatauot ja niiden aikainen valvonta.</p>	<p>-1</p> <p>1</p> <p>Uudessa päiväkodissa aloittaminen voi aiheuttaa lapsessa ja perheessä alkujännitystä. Perheet saavat kuitenkin palvelua turvallisessa vuoropäiväkodissa, jossa on osaavaa ja ammattitaitoista henkilökuntaa. Mahdollisten toisten lasten läsnäolo voi myös helpottaa ikävän tunnetta.</p>
<p>Työllisyys ja toimeentulo</p> <p>Lyhyt aikaväli</p>	<p>0</p>	<p>-1</p>

Pitkä aikaväli	-1	0
Kuvaus	Henkilöstöllä jää vuorotyöstä maksetut lisät pois, vaikutus yksittäiseen työntekijään vähäinen. Henkilöstöltä on kysytty mielipidettä asiaan ja ovat olleet sitä mieltä ettei lisät ole palkassa kovin merkittävä osa. Ovat olleet muutosehdotuksen kannalla.	Muutos voi aiheuttaa perheissä sen, että huoltajat muuttavat työaikojaan tai luopuvat vuorotyöstä pidempään kuljetusmatkan vuoksi.
Palveluiden saatavuus ja saavutettavuus sekä digitaalinen esteettömyys		
Lyhyt aikaväli	-1	-1
Pitkä aikaväli	-2	0
Kuvaus	Ristijärven kunnalla on vaikeuksia palkata riittävästi muodollisesti pätevää henkilöstöä etenkin vuorotyöhön. Vuorohoito vie resursseja tavallisten arkipäivien työstä ja henkilöstö ei riitä normaalitoimintaan. Henkilöstö kuormittuu.	Palveluita on edelleen saavutettavissa saman verran kuin aikaisemminkin. Kuljetusmatka voi vaikeuttaa yksittäisten perheiden hoitoon pääsemistä.
Organisaatio ja henkilöstö		
Strategian toteutuminen		
Lyhyt aikaväli	0	-1

Pitkä aikaväli	0	-1
Kuvaus	Ei muutoksia	Huoltajat ovat kritisoineet kuntastrategian: lapsiyställinen kunta -kohdan toteutumista jos vuorohoitomuutos toteutuu.
Organisaation tehtävien määrä, laatu ja menettelytavat		
Lyhyt aikaväli	0	1
Pitkä aikaväli	0	1
Kuvaus	Tehtävät säilyvät entisellään.	Vuorotyön velvoite päättyy.
Henkilöstön määrä, asema ja osallisuus		
Lyhyt aikaväli	0	-1
Pitkä aikaväli	1	-1
Kuvaus	Vuorohoidon tarjoamisen jatkaminen ja sen mahdollinen lisääntyminen, lisää painetta lisätä henkilöstön määrää.	Henkilöstön määrä voi tulevaisuudessa vähentyä.
Talous ja elinvoima		
Organisaation talouden kestävyys		
Lyhyt aikaväli	0	1

Pitkä aikaväli	-1	2
Kuvaus	Vuorohoidon jatkaminen lisää henkilöstöresurssitarvetta	<p>Vuorolisien poistuminen vähentää palkkakustannuksia. Vuorohoidon poisjääminen vähentää myös rekryointitarvetta. Paikkojen ostaminen lisää kuluja, mutta toistaiseksi vain yksi perhe on ilmoittanut käyttävänsä ostopalvelua. Todennäköisesti vuorohoidon tarve häviää perheiden omien järjestelyjen myötä.</p> <p>Esikouluikäisille kunnalla on velvoite joko järjestää kuljetus esiopetuksesta varhaiskasvatukseen tai maksaa perheelle kuljetustukea. Kuljetustuki 0,57e/km.</p> <p>Mikäli heinäkuun hoito järjestettäisiin ostopalveluna, poistuisi kokonaan tarve kesäajan lomasijaisille, henkilöstön vuosilomat kohdennettaisiin sulkuajalle. Poistuisi heinäkuulta kokonaan myös ateria- ja siivouspalvelukustannukset.</p>
Lapset ja nuoret		
Vaikutukset johonkin tiettyyn lasten tai nuorten ryhmään		
Lyhyt aikaväli	-1	-2
Pitkä aikaväli	-1	-1

<p>Kuvaus</p>	<p>Etenkin isompien lasten kohdalla vuorohoidossa yksin olemisen aikuisen kanssa, ilman vertaiskavereita voi vaikuttaa negatiivisesti lapsen olemiseen varhaiskasvatuksessa.</p>	<p>Muutos vaikuttaisi vuorohoitoa tarvitsevien lasten vuorohoitopaikkaan. Muilla hoito jatkuisi entisellään. Vuorohoitoa tarvitsevat lapset käyttäisivät kahta päiväkotia. Päivävuorot omassa tutussa päiväkodissa. Vuorot vuorohoitopäiväkodissa. Vuorohoidon siirtyminen mahdollisesti hankaloittaa esikoulu-2lk oppilaiden kuljettamista iltahoitoon.</p>
<p>Lasten tai nuorten kasvun ja kehityksen yksilöllinen tukeminen</p> <p>Lyhyt aikaväli</p> <p>Pitkä aikaväli</p> <p>Kuvaus</p>	<p style="text-align: center;">-1</p> <p style="text-align: center;">0</p> <p>Riittävän ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus voi olla haastavaa</p>	<p style="text-align: center;">-1</p> <p style="text-align: center;">0</p> <p>Lyhyellä aikavälillä tuen tarpeisten lasten saama tuki voi varahoitopaikassa jäädä vaillinaiseksi kun lasta ei tunneta tai resurssia voida järjestää yksilöllisen tarpeen mukaan.</p> <p>Pitkällä aikavälillä lapset tulevat tutuksi myös uudessa päiväkodissa ja heidän tarpeet tunnustetaan paremmin. Tiedonsiirto päiväkotien välillä avainasemassa. Molemmissa päiväkodeissa on ammattitaitoista henkilökuntaa.</p>
<p>Lasten ja nuorten asuminen tai kasvuympäristö</p>		

<p>Lyhyt aikaväli</p>	<p>0</p>	<p>-1</p>
<p>Pitkä aikaväli</p>	<p>0</p>	<p>0</p>
<p>Kuvaus</p>		<p>Pienelle lapselle useampi eri päiväkotiympäristö voi aiheuttaa haastetta sopeutumiselle. Jos lapsi tarvitsee vuorohoitoa paljon, yli puolet kk hoitopäivistä on vuorohoitoa, on ehkä lapsen kannalta järkevämpää ostaa koko kuun hoito vuorohoitokodista.</p> <p>Molemmissa päiväkodeissa on asianmukaiset, käyttöön tarkoitetut fyysiset tilat ja turvalliset ihmiset. Molemmissa päiväkodeissa toiminta perustuu valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan.</p>
<p>Lasten ja nuorten ihmissuhteet</p>		
<p>Lyhyt aikaväli</p>	<p>0</p>	<p>-1</p>
<p>Pitkä aikaväli</p>	<p>0</p>	<p>1</p>
<p>Kuvaus</p>	<p>Tutussa päiväkodissa tutut kaverit ja hoitajat. Mutta toisaalta vuorohoidossa ei välttämättä ole kavereita vaan on yksin hoitajan kanssa.</p>	<p>Pienen lapsen kohdalla alkuun uudet ihmissuhteet ja kiintymyssuhteet voivat aiheuttaa kuormitusta. Isommilla lapsilla ja pitempään jatkuessa ihmissuhteiden määrä voi lisääntyä ja uusia ihmissuhteita syntyä uudessa päiväkodissa.</p>

<p>Lasten ja nuorten turvallisuus tai turvallisuuden tunne</p> <p>Lyhyt aikaväli</p> <p>Pitkä aikaväli</p> <p>Kuvaus</p>	<p>0</p> <p>0</p>	<p>-1</p> <p>0</p> <p>Alkuun uusi paikka voi herättää lapsessa turvattomuuden tunnetta, kuten hoidonaloitus yleensäkin uudessa päiväkodissa. Pitemmällä aikavälillä lapsi tutustuu uusiin ihmisiin ja paikkoihin ja kotiutuu.</p> <p>Molemmissa vaihtoehtoissa lapsi on fyysisesti ja henkisesti turvallisessa ympäristössä.</p>
<p>Vaikutukset lasten ja nuorten perheiden aikuisiin</p> <p>Lyhyt aikaväli</p> <p>Pitkä aikaväli</p>	<p>0</p> <p>0</p>	<p>-2</p> <p>-1</p>

<p>Kuvaus</p>		<p>Muutos aiheuttaa vuorohoitoa tarvitsevien perheiden aikuisille uuden rutiinin ja aikataulutuksen arkeen. Vaatii ajallista resurssia kuljettaa lapsi kauemmas hoitoon, mikäli vuorohoitopäiväkoti ei ole työmatkan varrella. Totutusta tavasta luopuminen aiheuttaa stressiä.</p> <p>Kun uusi tapa tulee tutuksi ja asia muuttuu rutiiniksi, on muutos helpompi hyväksyä osaksi arkea.</p>
<p>Vaikutukset perheiden taloudelliseen tilanteeseen</p> <p>Lyhyt aikaväli</p> <p>Pitkä aikaväli</p> <p>Kuvaus</p>	<p>0</p> <p>0</p>	<p>-1</p> <p>-1</p> <p>Kuljetuskustannukset nousevat muutamalla perheellä, jos uusi päiväkotityömatkan varrella.</p>
<p>Vaikutukset varhaiskasvatukseen ja lasten mahdollisuuteen osallistua varhaiskasvatukseen</p> <p>Lyhyt aikaväli</p> <p>Pitkä aikaväli</p>	<p>0</p> <p>0</p>	<p>-1</p> <p>-1</p>

Kuvaus		<p>Jos perhe päättää ettei käytä ostopalvelua, vuoro hoito järjestetään huoltajien toimesta muutoin, eikä lapsi osallistu varhaiskasvatukseen. Kuljetusvaikeudet voivat estää lapsen osallistuminen vuoro hoitoon. Osallistumismahdollisuus oman päiväkodin arkitoimintaan säilyy kuitenkin ennallaan.</p> <p>Kaikilla on edelleen täysi oikeus osallistua oman kunnan varhaiskasvatukseen arkipäivinä.</p>
--------	--	---

8 Yhteenveto ja johtopäätökset päätösvaihtoehtojen vertailusta

Vuorohoidon ostaminen toiselta kunnalta voi aiheuttaa lyhyellä aikavälillä muutosvastarintaa ja huoli uusiin ihmisiin ja paikkoihin tutustumisesta voi olla ahdistavaa. Myös kuljetusmatkan lisääntyminen osalle vuoro hoitoa tarvitsevista on ongelmallista.

Kahden kunnan yhdistäessä palvelunsa saadaan synnergia etuja. Nykytilanteissa varhaiskasvatuksen henkilöstöstä on huutava pula ja yhdistämällä voimavarat voidaan tuottaa palvelua kahden kunnan vuoropäivä hoitoa tarvitseville perheille pienemmällä henkilöstömäärällä ja samalla turvataan nykyistä paremmin henkilöstön riittävyys arkipäivän toimintaan.

Heinäkuun osalta, jos kunnan oma päivä koti suljettaisiin, saavutettaisiin säästöjä sijaisten palkkakuluissa sekä siivous- ja ateriapalvelukuluissa. Vuonna 2023 kesäsijaisten palkkakuluihin on mennyt n.11000e. Oman henkilöstön kesälomat saataisiin keskitettyä heinäkuulle eikä kesä sijaisille olisi tarvetta koko kesänä. Sol:n siivouskulut kk ajalta tulevat olemaan n.2000e, sekä heinäkuun ateriapalvelut n.2000e. Yhteissästö kuluissa n. 15000e. Menot nousisi ostettujen hoitopaikkojen myötä. Toistaiseksi huoltajille osoitetussa ennakkokyselyssä vain 1 perhe on ilmoittanut käyttävänsä ostopalvelua, muut kertoneet järjestävänsä hoidon itse. Paltamon kunta perii koko kuukauden hoidosta 1580e (alle 3v hoito, yksittäinen hoitopäivä 74,26€) ja 1260e (yli 3v hoito, yksittäinen hoitopäivä 60€).

Heinäkuussa 2023 kaikkiaan 13 perhettä on käyttänyt päivä kodin palveluja ja näistä 8 perheen lapset ovat olleet työperusteisin syin hoidossa, muut subjektiivisellä päivä hoito-oikeudella, toisen vanhemman ollessa kotona. Koko heinäkuun hoitoa on tarvinnut 2 perhettä, muut ovat tarvinneet yksittäisiä viikkoja tai päiviä. Huoltajille osoitetun kyselyn perusteella ja viime vuosien lapsimäärän huomioiden voisi olettaa että tulevan heinäkuun menot ostopaikkojen osalta voisivat olla 1600-3200e luokkaa, jolloin kokonaissästö jäisi 11000-13000e tasolle.

Päivä kodissa on tällä hetkellä lapsiryhmät täynnä ja paine lisähenkilöstön palkkaamiselle on huomattava. Vuorohoidon lisääntyminen vähentää henkilöstön määrää päivä vuorosta ja tästä syystä

paineet lisähenkilöstön palkkaamiselle vuorohoidon jatkuessa kasvavat. Ylimääräisen lastenhoitajan palkkakustannus vuodelle on n.28000e

Kuljetusmatka tai 2 eri päiväkodin käyttäminen ei ole varhaiskasvatuksen kentällä poikkeuksellista. Kainuun varhaiskasvatusjohtajille osoitetun kyselyn perusteella Kainuussa esim. Paltamo on siirtynyt yhden vuoropäiväkodin malliin, jolloin kuljetusmatka perheellä pisimmällään voi olla n. 40km. Sotkamossa pisimmät kuljetusmatkat Kontinjoelta ja Pohjavaaralta keskustaan vuorohoitoon ovat n.20km. Kesäisin Kajaanissa suljetaan osa päiväkodeista heinäkuuksi ja lapset hoidetaan päivystystaloissa. Kajaanissa ympärivuorokautinen vuorohoito järjestetään vain yhdessä päiväkodissa ja ne lapset jotka tarvitsevat epäsäännöllisemmin vuorohoitoa käyttävät kahta eri päiväkotia arjessaan.

Muutoksen yhteydessä ei pureta tai rakenneta kiinteitä rakenteita. Ristijärven päiväkotia jatkaa toimintaansa entisellään, nykyisellä henkilöstömäärällä rajatumalla aukioloajalla. Ostopalvelusopimus on kummankin osapuolen irtisanottavissa. Mikäli kunta, jolta palvelu ostetaan, jossain vaiheessa ilmoittaisi, ettei enää tarjoa vuorohoitoa muille kunnille, palaa vuorohoidon järjestämistä vastuu Ristijärven päiväkodin vastuulle. Kunta voi myös päättää itse kuukauden varoitusajalla, ettei enää jatka vuorohoidon ostoa toiselta kunnalta vaan järjestää hoidon jatkossa itse tai muuten päätetyllä tavalla.

9 Päätösesitys

Ristijärven kunnan sivistystoimi esittää, että kunnan oma päiväkotia Saukonsilmu toimii jatkossa arkipäivisin klo 6-17.30 välillä ja kaikki sen ulkopuolinen hoito ostetaan Paltamon kunnalta tai muulta kunnalta mikäli se hoidon järjestämisen kannalta kuljetusmatka huomioiden on järkevää. Huoltajat vastaavat lapsen kuljettamisesta vuorohoitoon itse. Esikouluikäisen huoltajalla on oikeus kunnan maksamaan koulumatkatukeen arki-iltojen hoitoonkuljetuksen vuoksi. Heinäkuun 2024 (1.7-28.7) päiväkotia Saukonsilmu on suljettu ja varhaiskasvatuspaikat ostetaan Paltamon kunnalta. Kesäajan päivystystä ja ostopalvelun toteutumista arvioidaan jatkossa vuosittain.

10 Päätöksen seuranta- ja arviointisuunnitelma

11 Päätösesityksen hyväksyjät

Ristijärven kunnanhallitus

Laaja vaikutusten ennakoarviointi hyväksytty: 19.02.2024